

بفش آوایی : (شته قرائت قرآن کریم به روش تدویر (ترتیل))

الف) ضوابط فنی و اجرایی :

۱- امتیاز بخش‌های مختلف رشته ترتیل، به شرح زیر محاسبه می شود :

تجوید : ۳۵ امتیاز	وقف و ابتدا : ۱۵ امتیاز	صوت : ۲۰ امتیاز	لحن : ۳۰ امتیاز
-------------------	-------------------------	-----------------	-----------------

۲- برای کسب رتبه در مرحله ملی، حداقل امتیاز کسب شده توسط شرکت کنندگان به شرح جدول ذیل است:

رتبه اول : حداقل امتیاز ۸۵	رتبه دوم : حداقل امتیاز ۸۰	رتبه سوم : حداقل امتیاز ۸۰
----------------------------	----------------------------	----------------------------

۳- مبنای مسابقات قرائت قرآن کریم، روایت حفص از عاصم است.

۴- شرکت کنندگان، به محض حضور در جایگاه و اعلام مجری یا داور، به قرائت خواهند پرداخت.

۵- میزان قرائت شرکت کنندگان در رشته تحقیق، بر اساس مصاحف متداول ۶۰۴ صفحه‌ای پانزده سطری و با توجه به جدول ذیل تعیین می‌باشد :

خواهران		برادران	
مرحله مقدماتی : ۱۵ سطر	مرحله فینال : ۲۰ سطر	مرحله مقدماتی : ۱۲ سطر	مرحله فینال : ۳۰ سطر

۶- مطابق ضوابط جشنواره، نام شرکت کنندگان جهت اخذ آزمون، حداکثر دو مرتبه اعلام خواهد شد؛ لکن در صورت عدم حضور، شرکت کننده از دور مسابقه حذف می‌شود.

۷- آزمون قرائت در مرحله ملی، یک مرحله ای برگزار خواهد شد؛ لکن در صورت نزدیکی امتیازات افراد برتر و با نظر هیئت محترم داوران و ستاد برگزاری مسابقات می‌تواند در دو مرحله برگزار گردد.

۸- در صورت برگزاری مرحله فینال، ۳۰ درصد امتیاز مرحله مقدماتی با ۷۰ درصد امتیاز مرحله فینال جمع شده و حائزان رتبه‌های برتر مشخص می‌شوند.

۹- در صورت دو مرحله‌ای شدن مسابقات در بخش ترتیل، برای افراد راه یافته به مرحله فینال، قرعه‌ای یکسان انتخاب شده و با فاصله یک نفر در قرنطینه به وی اعلام می‌گردد.

۱۰- در صورت به تساوی رسیدن امتیازات دو یا بیش از دو نفر از شرکت کنندگان، تعیین رتبه برتر پس از بررسی بخش‌های نمره‌دهی صورت می‌پذیرد که به ترتیب اولویت در رشته‌های مختلف عبارت است از : تجوید، وقف و ابتدا، لحن.

۱۱- قطعات ترتیل در مرحله ملی دانشجویان توسط کارگروه منتخب داوران بخش‌های مختلف، تعیین می‌شود.

۱۲- آیات قرائت هر قاری با فاصله قرائت نفر قبل و به قید قرعه تعیین می‌گردد.

۱۳- درباره مطالب پیش بینی نشده در این آیین‌نامه، تصمیم‌گیری هیئت داوران و ستاد برگزاری مسابقات، با رعایت اصول حاکم بر آیین‌نامه، نافذ است.

ب) جزئیات امتیازات :

تجوید : ۳۵ امتیاز

این بخش شامل سه قسمت است: صحت قرائت، تجوید قرائت و فصاحت قرائت.

۱) صحت قرائت :

* موارد کسر ۴ امتیاز :

- حذف، اضافه، جابه جایی یا تغییر کلمه و یا عبارت و یا آیه و یا سطر.

* موارد کسر ۳ امتیاز :

- حذف، اضافه و تبدیل کردن صداها به یکدیگر؛ مانند تبدیل صدای کوتاه به صدای کوتاه دیگر؛ تبدیل صدای کوتاه به صدای کشیده و بالعکس و خطا در صله هاء ضمیر.
 - حذف و اضافه کردن تشدید و تنوین. (البته کسر امتیاز اختلال در تلفظ تشدید، به تشخیص داور حداکثر تا ۱ امتیاز است).
 - وصل به سکون، وقف به حرکت و رعایت نکردن وقف به اسکان یا ابدال.
 - حذف، اضافه یا تغییر حرف.
- تذکر ۱: در تمام موارد مذکور، در صورت اصلاح پیش از تجدید نفس، فقط ۱ امتیاز کسر می‌شود.
- تذکر ۲: تکرار یک خطا در تمام موارد مذکور، موجب کسر مجدد امتیاز به همان میزان خواهد شد.

* موارد کسر ۲ امتیاز :

- به ازای هر سطر تلاوت کمتر یا بیشتر از حد تعیین شده.

(۲) تجوید قرائت :

* موارد کسر ۲ امتیاز :

- تبدیل کامل مخارج حروف یا صفات ممیز.
- تبصره ۱: در صورت ادای ناقص، حداکثر ۱ امتیاز کسر خواهد شد.
- تبصره ۲: در صورت اصلاح فوری بدون تجدید نفس، ۱ امتیاز و در صورت تکرار غلط، ۲ امتیاز دیگر کسر خواهد شد.
- تبصره ۳: سقف کسر امتیاز برای تلفظ نادرست هر حرف، ۴ امتیاز است.

* موارد کسر ۱ امتیاز :

- رعایت نکردن هریک از نکات و قواعد تجویدی.
- تبصره ۱: در صورت اجتماع بیش از یک قاعده در یک موضع، هریک جداگانه محاسبه می‌شود.
- تبصره ۲: رعایت ناقص موارد یاد شده نظیر توازن میزان غنّه‌ها و مدها، با توجه به میزان نقص موجب کسر ۰/۵ تا ۰/۷۵ امتیاز خواهد شد.
- تبصره ۳: در صورت تکرار هریک از موارد فوق، به ازای هر مورد و برای هر حرف، حداکثر ۳ امتیاز کسر خواهد شد؛ برای مثال، عدم رعایت قلقله در هریک از حروف آن، موجب کسر حداکثر ۳ امتیاز برای آن حرف خواهد شد. در مواردی مانند مد، سقف کسر امتیاز برای هر نوع آن است.
- تداخل غیرمتعارف یا افراطی در تلفظ دو حرف مجاور بنا به تشخیص داور، مانند تداخل تلفظ حرف عین در میم در کلمه «یعملون»، تداخل تلفظ حرف عین در لام در کلمه «نعلن» و نظایر آن.
- اختلال‌های ناخواسته در تلفظ الفاظ قرآن و بروز مشکلاتی از قبیل تپق (اشکال لحظه‌ای در تلفظ حرکت، حرف و کلمه و اصلاح درجا)، موجب کسر ۱ امتیاز می‌شود.
- تبصره ۱: در مواردی که آب پدیدگی در گلو رخ دهد، فقط داور صوت امتیاز کسر می‌کند.
- تبصره ۲: در صورت عدم اصلاح موارد مذکور، متناسب با نوع خطای پدیدآمده، از امتیاز کسر خواهد شد؛ مانند این که بر اثر تپق، حرکتی تغییر کند یا حرفی به حرف دیگر تبدیل شود.

(۳) فصاحت قرائت :

- منظور از فصاحت، تلفظ واضح حروف و حرکات براساس لهجه خالص عربی، بدون تکلف و دور از گنگی و نامفهومی است که دارای ۷ امتیاز با توجه به عناوین زیر می‌باشد :
- * تلفظ ممتاز و روان حروف (۳ امتیاز): کسر امتیاز به دلیل اختلال در موارد زیر بطور کلی محاسبه خواهد شد:

- مخارج، صفات و احکام حروف
- تکلف یا سستی در رعایت مخارج، صفات و احکام حروف
- زیادت و نقصان در مکث بر حروف ساکن، مشدد و تکیه‌ها
- * تلفظ ممتاز حرکات (۳ امتیاز) : کسر امتیاز به دلیل اختلال در موارد زیر خواهد بود که به ازای هر مورد ۰/۲۵ امتیاز کسر خواهد شد :
 - حرکات کوتاه و کشیده
 - نقص در کیفیت تلفظ حرکات براساس لهجه فصیح عربی
 - نقصان و زیادت در کشش صداهای کوتاه و کشیده
- * تنظیم سرعت تلاوت (۱ امتیاز) : کسر امتیاز به دلیل اختلال در موارد زیر خواهد بود که به ازای هر مورد ۰/۲۵ امتیاز کسر خواهد شد :
 - سرعت متناسب ادای حروف و حرکات در طول تلاوت؛ مانند : تند و کندخواندن، اسراع و ابطای برخی از کلمات و عبارات.
 - توازن نداشتن سرعت ادای حروف و حرکات و مد طبیعی در طول تلاوت که در مجموع موجب خلل در کیفیت ترتیل تلاوت گردد.

وقف و ابتدا : ۱۵ امتیاز

- سقف امتیاز وقف و ابتدا در مسابقات، ۱۵ امتیاز است؛ ولی در مرحله نهایی مسابقات رشته ترتیل که قطعه ثابت یا همسان دارند، ۱ امتیاز مثبت لحاظ می‌شود و سقف امتیاز، ۱۴ است و روش امتیازدهی در چنین مسابقاتی به طور جداگانه ذکر می‌شود.
- (۱) موارد عمومی کسر امتیاز:
- * وقف یا ابتدای اقبح (دارای مفهوم کفر آمیز) میان آیات و وصل اقبح آیات، موجب کسر ۲/۵ تا ۳ امتیاز می‌شود.
 - * وقف یا ابتدای قبیح مغیر معنا میان آیات و وصل قبیح مغیر معنای آیات، موجب کسر ۱/۵ تا ۲ امتیاز می‌شود.
 - * وقف یا ابتدای قبیح ناقص میان آیات و وصل قبیح ناقص آیات، موجب کسر ۱ تا ۱/۵ امتیاز می‌شود.
- تبصره : عبور از وقف لازم که حسب مورد، ممکن است معنای اقبح یا قبیح ایجاد کند، مطابق بندهای بالا موجب کسر امتیاز می‌شود.
- * رعایت نکردن اولویت‌های وقف، وصل و ابتدا موجب کسر ۰/۵ تا ۱ امتیاز می‌شود.
 - * در مورد وقف اضطراری به دلیل کمبود نفس، عطسه، سرفه و نظایر آن‌ها، امتیازی کسر نمی‌شود.
- تبصره : در صورتی که قاری به لحاظ بی‌توجهی، از محل وقف مناسب عبور کند و وقف قبیح یا اقبح - ولو به دلیل کمبود نفس - مرتکب شود، وقف او اضطراری محسوب نمی‌شود و مطابق بندهای ۱، ۲ و ۳، از او امتیاز کسر می‌شود.
- * نفس کشیدن مخفی یا آشکار در غیر محل وقف، موجب کسر ۳ امتیاز در هر مورد می‌شود.
 - * تکرار بدون دلیل هربخش از آیه در هر نفس، موجب کسر ۰/۵ امتیاز می‌شود.
- تبصره ۱ : اگر تکرار برای اصلاح اغلاط اعرابی، حرفی و کلمه‌ای باشد، موجب کسر امتیاز نخواهد شد.
- * مکث نامتناسب و بیش از حد، در هریک از مواضع زیر به کسر ۰/۲۵ امتیاز و حداکثر تا ۱ امتیاز در کل تلاوت منجر می‌شود:
 - مکث طولانی در مواضع وقف اضطراری.
 - مکث طولانی برهم زننده نظم قرائت.
- (۲) بامتیازدهی مرحله نهایی مسابقات رشته ترتیل:

* کسر امتیاز وقف و ابتدا در این مرحله از ۱۴ صورت می‌گیرد و ۱ امتیاز دیگر، امتیاز مثبت است که به قاری‌ای تعلق می‌گیرد که:

- امتیازی از او کسر نشده باشد.
- قاری بهترین وقف، وصل و ابتداها را انجام داده باشد. چنانچه قاری در وقف و ابتدا دچار اشکال نباشد، اما نتواند بهترین وقف، وصل و ابتداها را انجام دهد، از ۰/۲۵ تا ۰/۵ امتیاز به ازای هر مورد از سقف ۱ امتیاز کسر می‌شود.

* کسر امتیاز، طبق ۸ بند یادشده و بند ذیل صورت می‌گیرد.

* چنانچه وصل در فواصل آیات، ضروری یا دارای اولویت باشد:

- وقف یا ابتدای اقبح (دارای مفهوم کفر آمیز) موجب کسر ۱/۵ امتیاز می‌شود.
 - وقف یا ابتدای قبیح مغیر معنا موجب کسر ۱ امتیاز می‌شود.
 - وقف یا ابتدای ناقص موجب کسر ۰/۵ امتیاز می‌شود.
- تبصره: در مواردی که در چند آیه متوالی، ابتدا از آغاز آیه‌ای ناقص، مغیر معنا یا اقبح باشد، ولی امکان ابتدای صحیح برای قاری وجود نداشته باشد، ابتدا از آغاز آیات موجب کسر امتیاز نمی‌شود.

لحن : ۳۰ امتیاز

(۱) ضوابط و معیارها :

* رعایت اسلوب ترتیل : ۵ امتیاز

* تنوع ردیف‌های لحنی یا مقام : ۴ امتیاز

* تنظیم و توزیع آهنگ‌ها بر عبارات (اندازه‌گیری) : ۴ امتیاز

* رعایت تکیه‌های صوتی (نبر صحیح کلمات) : ۴ امتیاز

تبصره : هر مورد که نبر کلمه به صورت فاحش و کاملاً غیرعرفی تغییر پذیرد، ۰/۲۵ امتیاز کسر می‌شود.

* قدرت تنغیم (پردازش نغمه‌ها) : ۴ امتیاز

* تأثیر معنوی (خشوع در تلاوت) : ۲ امتیاز

* خلاقیت و نوآوری مطابق با عرف ترتیل : ۲ امتیاز

* القای معانی و رعایت تعبیرات : ۲ امتیاز

* انتخاب سرعت مناسب : ۲ امتیاز

* استفاده هنری و مطلوب از تحریرها : ۱ امتیاز

(۲) موارد کسر امتیاز :

* موارد کسر ۲ امتیاز :

- ناهمگونی ردیف‌ها (بیشتر از ۱/۵ پرده)

* موارد کسر ۱ امتیاز :

- خروج از مقام

- انتقال ناهمگون مقام

- ناهمگونی ردیف‌ها (کمتر از ۱/۵ پرده)

- ناهمگونی صوت و لحن

* موارد کسر ۰/۵ امتیاز :

- تکلف و فشار در اجرای نغمه‌ها

- عدم توازن در سرعت تلاوت

* موارد کسر ۰/۲۵ امتیاز :

- ناکوکی یا خروج از ردیف صدا

- نامطلوب بودن یا لغزش تحریرها

تذکر : میزان کسر امتیاز در مجموع موارد منفی، نباید از ۴ امتیاز تجاوز کند و بیش از این، کسر امتیاز صورت نمی‌گیرد.

صوت : ۲۰ امتیاز

* طنین (رنگ) : ۶ امتیاز

* انعطاف : ۴ امتیاز

* شدت (حجم یا ولوم) : ۳ امتیاز

* استفاده مطلوب و هنرمندانه از صوت : ۳ امتیاز

* مساحت (وسعت) : ۲/۵ امتیاز

* تحریر : ۱/۵ امتیاز

تذکر ۱ : آب پریدن در گلو، سکسکه و نظایر آن، فقط توسط داور صوت کسر امتیاز می‌شود.